

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2008-2009

30 APRIL 2009

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie met het oog op de invoering van een gratis toegangsrecht voor begeleiders van personen met een handicap

(Ingediend door mevrouw Helga Stevens)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel beoogt bij te dragen tot een maximale participatie van mensen met een handicap aan het maatschappelijk leven, in het bijzonder wat betreft die domeinen die betrekking hebben op gemeenschapsleven, vrijetijdsbesteding en mobiliteit.

Voor veel mensen met een handicap is in geval van deelname aan bepaalde publieke activiteiten, in geval van een bezoek aan bepaalde publieke plaatsen, en in geval van het gebruik maken van publieke transportmiddelen een vorm van begeleiding door een derde persoon noodzakelijk. Deze noodzakelijke assistentie kan zich bijvoorbeeld situeren op het vlak van communicatie, mobiliteit of veiligheid.

In dergelijke situaties fungeert de begeleider ten opzichte van de persoon met een handicap in zekere zin als een hulpmiddel, als een verlengstuk van de eigen zintuigen en mogelijkheden. Het is evident dat het erg belangrijk is dat personen met een handicap maximaal moeten kunnen gebruik maken van dergelijke assistentie, zonder dat er bijvoorbeeld onnodige financiële belemmeringen zijn.

Artikel 14, 5°, van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie bepaalt dat het ontbreken van redelijke aanpassingen voor een persoon met een handicap een discriminatie vormt. Redelijke aanpassingen worden in artikel 4, 12°, als volgt gedefinieerd: passende maatregelen die in een concrete situatie en naargelang de behoefte

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2008-2009

30 AVRIL 2009

Proposition de loi modifiant la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination, en vue de l'instauration d'un droit d'accès gratuit pour les accompagnateurs de personnes handicapées

(Déposée par Mme Helga Stevens)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi vise à renforcer au maximum la participation des personnes handicapées à la vie sociale, en particulier dans les domaines qui concernent la vie communautaire, les loisirs et la mobilité.

Nombreuses sont les personnes handicapées qui ont besoin d'être accompagnées par une tierce personne pour pouvoir participer à certaines activités publiques, visiter certains lieux publics ou emprunter les transports publics. Cette assistance indispensable peut se situer dans le domaine, par exemple, de la communication, de la mobilité ou de la sécurité.

Dans ce genre de situations, l'accompagnateur sert d'auxiliaire à la personne handicapée et fonctionne en quelque sorte comme le prolongement des sens et des capacités de celle-ci. Il va de soi qu'il faut veiller à ce que les personnes handicapées puissent bénéficier le plus possible de ce type d'assistance sans se heurter, par exemple, à d'inutiles obstacles financiers.

Aux termes de l'article 14, 5° tiret, de la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination, l'absence d'aménagements raisonnables en faveur d'une personne handicapée constitue une discrimination. Par aménagements raisonnables, il faut entendre, au sens de l'article 4, 12°, « les mesures appropriées, prises en fonction des besoins dans une

worden getroffen om een persoon met een handicap in staat te stellen toegang te hebben tot, deel te nemen aan en vooruit te komen in de aangelegenheden waarop deze wet van toepassing is, tenzij deze maatregelen een onevenredige belasting vormen voor de persoon die deze maatregelen moet treffen. Wanneer die belasting in voldoende mate wordt gecompenseerd door bestaande maatregelen in het kader van het gevoerde overheidsbeleid inzake personen met een handicap, mag zij niet als onevenredig worden beschouwd.

Het is voor de indiener van voorliggend wetsvoorstel vanzelfsprekend dat de gratis toegang van een begeleider van een persoon met een handicap tot een betalende activiteit, een betalende locatie of een betalende transportwijze te beschouwen is als een redelijke aanpassing in de zin van de zopas geciteerde wet. Op het terrein blijkt het echter vaak zo te zijn dat organisatoren van publieke activiteiten en de verantwoordelijken van publieke ruimtes of publieke transportmiddelen er een andere zienswijze op na houden.

Een illustratief voorbeeld dat uitgebreid de media haalde, betrof een weigering om gratis toegang te verlenen aan een gebarentolk die op professionele basis assistentie verleende aan een dove persoon bij een bezoek aan een grote beurs op de Heizel in 2007. De betrokken dove persoon vond steun bij het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding. Omwille van de positieve ingesteldheid van de beursorganisatoren werd afgezien van het indienen van een klacht. De directeur van de beurs beloofde de problematiek op de agenda te plaatsen van Febelux, de koepel van beursorganisatoren in België en Luxemburg.

De hier besproken problematiek is uiteraard aanzienlijk ruimer dan beursorganisaties alleen. Ze omvat in principe alle publieke activiteiten, plaatsen en manieren van transport. Het lijkt de indiener weinig opportuun dat personen met een handicap telkens opnieuw hun rechten zouden moeten afdwingen via een klacht bij het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding, waar de weg van bemiddeling of van een procedure voor de rechtbank dient te worden gevolgd. een dergelijke werkwijze is bijzonder omslachtig en erg tijdrovend.

Dit wetsvoorstel wil daarom expliciet verduidelijken dat onder het begrip «redelijke aanpassingen» ook de gratis toegang tot betalende activiteiten moet verstaan worden voor personen die één of meerdere personen met een handicap begeleiden, door hen bij te staan op het vlak van bijvoorbeeld communicatie, mobiliteit of veiligheid.

situation concrète, pour permettre à une personne handicapée d'accéder, de participer et progresser dans les domaines pour lesquels cette loi est d'application, sauf si ces mesures imposent à l'égard de la personne qui doit les adopter une charge disproportionnée. Cette charge n'est pas disproportionnée lorsqu'elle est compensée de façon suffisante par des mesures existant dans le cadre de la politique publique menée concernant les personnes handicapées.»

L'auteur de la présente proposition de loi estime que l'accès gratuit, pour l'accompagnateur d'une personne handicapée, à une activité payante, à un lieu payant ou à un moyen de transport payant constitue à l'évidence un aménagement raisonnable au sens de la loi précitée. Or, sur le terrain, les organisateurs d'activités publiques et les responsables de lieux publics ou de moyens de transport publics ne sont pas toujours du même avis, tant s'en faut.

Un exemple frappant à cet égard et qui a été amplement relayé par les médias concerne le refus d'accorder la gratuité d'accès à un interprète en langue des signes qui fournissait une assistance sur une base professionnelle à une personne malentendante lors de la visite d'un important salon organisé au Heysel en 2007. Cette personne a reçu le soutien du Centre pour l'Égalité des chances et la Lutte contre le racisme. Compte tenu de l'attitude constructive des organisateurs du salon, elle a renoncé à déposer plainte. Le directeur du salon s'est engagé à inscrire le problème à l'ordre du jour de Febelux, qui est la structure de coordination des organisateurs de foires et salons en Belgique et au Luxembourg.

Il va sans dire que la problématique examinée ici dépasse largement le simple cadre de l'organisation des foires et salons. Elle s'étend en principe à toutes les activités, lieux et moyens de transport publics. L'auteur trouve peu opportun que les personnes handicapées soient chaque fois contraintes de déposer plainte auprès du Centre pour l'Égalité des chances et la Lutte contre le racisme pour faire respecter leurs droits, alors que c'est la voie de la médiation ou la voie judiciaire qui s'impose. Une telle méthode est particulièrement fastidieuse et prend beaucoup de temps.

C'est pourquoi la présente proposition de loi entend prévoir explicitement que par «aménagements raisonnables», il y a lieu d'entendre aussi l'octroi d'un accès gratuit à des activités payantes pour les personnes qui accompagnent une ou plusieurs personnes handicapées en les aidant, par exemple, dans le domaine de la communication, de la mobilité ou de la sécurité.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2

Dit artikel brengt een verduidelijking aan in de definitie van het begrip «redelijke aanpassingen» in artikel 4, 12°, van de wet van 10 mei 2007.

Helga STEVENS.

*
* *

WETSVOORSTEL

—————

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 4, 12°, van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie wordt aangevuld met de volgende zin :

«De gratis toegang van begeleiders van personen met een handicap, die nood hebben aan de door de begeleider geboden assistentie, tot betalende publieke activiteiten en betalende publieke plaatsen, geldt als een redelijke aanpassing.»

2 april 2009.

Helga STEVENS.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

Cet article vise à préciser la définition de la notion d'« aménagements raisonnables » figurant à l'article 4, 12°, de la loi du 10 mai 2007.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

—————

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 4, 12°, de la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination, est complété par la phrase suivante :

«Est considéré comme un aménagement raisonnable l'accès gratuit aux activités publiques payantes et aux lieux publics payants pour les accompagnateurs de personnes handicapées ayant besoin de l'assistance d'un accompagnateur.»

2 avril 2009.